

Poll bidt, de Boer vloekt' – dat was het gezegde waarmee begin '47 aangegeven werd hoe de leden van de Commissie-Generaal reageerden, telkens wanneer (en dat was herhaaldelijk) de onderhandelingen volledig dreigden te mislukken.¹

★

Nog voordat die onderhandelingen begonnen, scherpte Sjahrir, vermoedelijk mede onder pressie van de militaire leiding die zich zorgen maakte over de versterking der Nederlandse troepenmacht, zijn eisen aan. Op 15 juni '46 legde hij aan van Mook een voorstel voor² dat gemodelleerd was op de overeenkomst welke de Franse regering in maart had getroffen met Ho-Tsji-Minhs regime in Vietnam: ook Sjahrir wenste een overeenkomst tussen twee regeringen. Daarbij moest de Nederlandse die van de Republiek erkennen 'als *de facto* uitoefenende het gezag over Java en Sumatra', de door de Britten bezette gebieden inbegrepen. Nederland en de Republiek moesten voorts samenwerken 'aan de spoedige vestiging van een Indonesische Vrije Staat, omvattende alle delen van het voormalige Nederlands-Indië', en die vrije staat zou met Nederland een bondgenootschap aangaan. Een van de onderdelen van de te sluiten overeenkomst zou verder zijn dat de Republiek geen nieuwe militairen zou aanwerven en dat Nederland geen nieuwe troepen naar Indonesië zou overbrengen. Natuurlijk wist Sjahrir dat een groot deel van de bevolking van de Zuid-Molukken de Republiek afwees en dat zowel het Nederlandse gouvernement als de Nederlandse regering met de opvattingen dier Zuid-Molukkers rekening wenste te houden – aansluitend bij een denkbeeld dat van Mook op de Hoge Veluwe-conferentie had geuit, nam hij derhalve in zijn concept-overeenkomst het volgende artikel op:

'Indien een bepaald gebied bij monde van zijn vertegenwoordigers vooralsnog bezwaren heeft tegen onvoorwaardelijke aansluiting bij de te vormen Vrije Staat, zal voor zulk een gebied voorlopig een bijzondere verhouding in de Vrije Staat en tot het Koninkrijk der Nederlanden in het leven worden geroepen in over-

¹ Wiebes en Zeeman: *Indonesische dagboeknotities van dr. H. N. Boon*, p. 29 (4 febr. 1947). ² Tekst: *NIB*, dl. IV, p. 467 e.v.